

Ég mögöttem a visszaút, de nem bánom

Beszélgetés Pikó Andrással

– Szabadlábbon?

– Irónia?

– *Csak félig.*

– Börtönbe nem zárnak, nincs is miért, nem is akarnak, a Fidesz célja „csupán” a politikai ellehetetlenítés, az életünk megkeserítése, a támogatottságom faragása, amihez elég megcsinálni a hírt vágóképekkel, miszerint a rendőrség házkutatást tart Pikó kampányközpontjában. Ráadásul nem is engem zaklatnak tanúkihallgatásokkal, később akár meggyanúsítással, hanem a kampánycsapatom tagjait, lányokat, asszonyokat, élükön Udvarhelyi Tessza kampányfőnökömmel.

– *Tudni lehetett, hogy nagytúlvárral és távcsővel lesi majd a Fidesz az önök minden egyes mozdulatát. A Pikó-csapat készült arra, hogy „nem elég tisztességesnek lenni, annak is kell látszani”?*

– Amikor elvállaltam a felkérést, alaposan felmértük a kockázatokat. Stratégiai tanácsadókkal végigvettük, mivel támadhatnak, és ott aztán mindenki eleresztette a fantáziáját.

– *Mivel támadhatják?*

– Lehet, a mi fantáziánk még a fideszesekénél is kreatívabb, ezért inkább nem adok tippeket. Az tűnt a leglogikusabbnak, hogy a kerületi szegényeket segítő önkéntes munkákba kötnek bele.

– *Pikó, a hajléktalansimogató?*

– Hát persze. Én vagyok az, aki a kerületbe hordaná az ország összes homleszét. Értem a politikai konstrukciót, mégis mélységesen felháborít, hogy egy védtelen réteget használnak fel a lejáratásomra.

– *Volt ön migráncsimogató is.*

– Az a másik támadási felület, 2015 nyara: dokumentáltan vizet és élelmet vittem a Keletibe a menekülteknek. Az én értékrendemben ezzel sincsen semmi baj, büszkén vállalom. Ha választani kell egy nincstelen vagy egy menekülő, éhes ember éheztetése és étellel kínálása között, én mindig is az utóbbit fogom választani. Ettől még persze nem voltam, nem vagyok és nem is leszek az ellenőrizetlen, korlátlan migráció híve. Amúgy a „simogatásaimat” már az első kampányfilmemben kitettem a placra, és tisztességes ügyek képviselőjeként egyetlen pillanatig sem vagyok hajlandó elfogadni a védekező pozíciót. Meg úgy általában is azt gondolom, hogy a politikát offenzívan kell csinálni.

– *Pikó az első civil, aki harap?*

– Hiszem, hogy egyre többen szívrognak át a civil élet és a politika közötti határon, és az ilyeneknek meg kell tanulniuk, hogy az új pályán le kell venni a tütüt meg a balettcipőt, mert a politika nagyon nem a piruettezés világa, pláne a Fidesz gladiátorai ellen.

– *Nem a simogatásokon csúszott meg a kampányban, hanem egy rossz mondaton és egy félremagyarázható fotón.*

– A civiltés kétségtelen előnye, hogy a kampányunk vagány, nagyon gerilla. Hátránya viszont, hogy óvatosan, vagy inkább rutintalan. Minden napunkat azzal kezdjük, hogy megdicsérjük az előző huszonnégy órában legjobban teljesítő kollégáinkat a saját zárt Facebook-csoportunkban. Két ilyen posztot kilopott a Fidesz egy beépített embere.

– *Nézzük az elsőt. „Az ellenzéki jelelt leleplezte a hvg-t: megrendelésre írnak cikkeket” – ezzel a címmel robbantott egy kormányportál augusztusban. Idézem tovább: „Újabb hatalmas pofonba szaladt be a HVG nevezetű balliberális fake news-gyár. A magát függetlennek hazudó portált Pikó András, az ügynevezett ellenzéki összehozulás józsefvárosi polgármester-jelöltje buktatta le egy közösségi oldalon tett bejegyzéssel. Az álcivil józsefvárosi ellenzéki polgármesterjelölt maga ismerte el, hogy megrendeli a HVG cikkeit.”*

– Ócska, bokamagasságú hazudozás.

– *Van tovább: „Pikó ezt posztolta egy Facebook-csoportba, ahol megosztotta a balliberális portál cikkét: Sziasztok. Amikor a kampányról beszéltem Nektek, még az elején azt mondtam, hogy az elvárásom az, hogy mindannyian élvezzük, hogy legyen egy életre szóló emlék azoknak, akik benne voltak, és hogy legyenek benne abban a 10 helyben, amelyre a sajtó külön figyel. Benne vagyunk, két újságíró külön is foglalkozik Józsefvárossal majd a*

hvg-nél. Gratulálok mindenkinek, ez közös sikerünk. Ma este beszélék a folytatásról. Arról is, hogy a következő 55 napban melyek lesznek a győzelemhez vivő utunk következő lépései, csupa olyan dologról, amelyről még nem beszélhettem. Gyertek el este 6-ra a Patyolatba, hogy első kézből halljátok!”

– Mi is ezzel a baj? Beszélgettem egy társaságban egy barátommal, aki külsőzik a HVG-nél, nyilván szóba került a kampányom, és ő elárulta, hogy ők is érdekesnek találják a józsefvárosi választást, valószínűleg benne leszünk abban a tízben, akivel kiemelten foglalkoznak. Mikor tényleg bekerültünk, én büszkén ki-
posztoltam a cikket az aktivista barátaimnak, mert ez alapvetően az ő munkájuk elismerése.

– *Az állítás az, hogy ön cikket rendelt a HVG-től.*

– Az nem az én műfajom, se szándékom, se pénzem rá, és akkor arról még nem beszélünk, teljesen nyilvánvaló, hogy a HVG-ben sem lenne erre fogadókészség. Téboj az egész. Az meg végképp abszurd, hogy mindezt abból a Fideszből vágják a fejemhez, melynek sajtójában szinte minden politikai cikk megrendelésre készül, és ahol évek óta egyetlen, a kormányt kritizáló sor meg nem jelent.

– *Hibázott azzal a poszttal?*

– Ha kettőt hátralépsz, nem, inkább hátramat lépsz hátra, vagy ötöt, s azt feltételezed, hogy ez itt egy normális ország, akkor az olyan posztok, mint az enyém, a normális kommunikáció részei. Hibává akkor válnak, ha behelyezed egy putyini mintára felépült autokrácia keretei közé.

– Szóval?

– Szóval abban hibáztam, hogy nem putyini világban képzelem az életünket.

– Hozzá kíván rafkósodni a rendszerhez?

– Rafkósodni igen, hasonulni soha. A fideszes putyinisták kampánya a trollkodásról szól, és arról, hogy kihasználva az elsíbolt közpénzből fakadó erőfölényüket, az eluralt médiát, a megerősszakolt államot, az annektált önkormányzatokat, átgázolnak rajtad. Mi nem fogadjuk el a szisztémájukat, viszont reagálunk rá: az egész kampányunk egy folyamatos bemutatás nekik.

– Úgy mint?

– Úgy mint: oké, tudjuk, hogy nekünk nem lesz óriásplakátunk, nem lesz ezerszám elefántfülünk az oszlopokon, mert nincs rá pénz, de majd festünk molinókat, amiket az emberek kilógatnak az ablakukon, rajta a fölirat, hogy „I LOVE 8, PIKÓT POLGÁRMESTERNEK!”. És az se kerül semmibe, „csupán” munkába, hogy az aktivistáink minden este kimennek az utcára, és letakarítható festékekkel felfújják a járdára az üzeneteinket, amiket hiába mos le akár eső, akár fideszes aktivista, újra megcsináljuk. Jó ez, lelkesítő, sodor minket a mozgalmi jelleg. Kikerüljük a Fidesz-rendszer. Amit imád a nép. Büszkeség és lokálpatriotizmus hajt mindannyiunkat.

– Csak szembejön a valóság a házkutatással. Megijedtek?

– Tesszát nagyon megviselte, az, amit ő belerakott ebbe a kampányba, a szervezőképességén kívül a tisztessége és a feddhetetlensége, és pont

ezt támadta a rágalom. Azt vettük le belőle, hogy ha ennyire durván reagálnak, akkor valamit nagyon eltaláltunk ezeken a fideszes fiúkon. Én személy szerint kifejezetten örültem, mert nyár elején attól tartottam, hogy a Fidesz helyben is csak az országos kampányt tolja majd, engem próbál a választók radarszintje alatt tartani. Elemi érdekem volt, hogy növeljem az ismertségemet, részben ebből fakad az is, hogy a civil habitusom ellenére támadó, vagy ha úgy tetszik, negatív kampányba fogtam. Értsd, ha már egyszer ismerjük a Fidesz korrupciós rendszerét, akkor meg kell mutatni azt, névvel, fényképpel, összeggel. Lépünk csak be a komfortzónájukba, hadd érezzék a törődést. Támadnak, visszatámadunk, erre újfent támadással kell feleljenek, ami mozgósítja a tábort, s hiszem, hogy a miénket jobban. Ami azért szerencsés, mert bár a nyolcban az ellenzék az országgyűlési választásokon rendre hatékonyan mozgósít, a helyhatóságikon meglehetősen érdektelenek a mi szimpatizánsaik. A siker alapfeltétele, hogy ezen változtatni tudjunk.

– A HVG-s vád miatt beperelte a kormányportált?

– Dehogyan pereltem.

– Konkrét vád íródott le.

– Konkrét hülyeség. Persze volt szó stábülésem, hogy pereljünk-e, de arra jutottunk, ne riasszuk el őket, csinálják csak a balhékat, minél többet, hiszen minden egyes abszurd hazugságuk bekerül az országos sajtóba, mind növeli az ismertségemet, mind egyre följebb emel, mind egyre inkább potenciális kihívóként mutatja fel a Pikó nevet. És nekünk már csak

dolgoznunk kell, megismertetni az emberekkel a programomat, s hinni benne, hogy a választani hajlandók többsége elgondolkodik az ajánlatomon és a Fidesz botrányos kampányán. Gyalázkodnak? Sebjaj. Ez egy bokszmeccs, s én úgy szálltam ringbe, hogy bírni fogom a pofonokat.

– *Pakolj föl, keszeg?*

– Olyasmi. Csapatfelkészítón szoktam idézni Muhammad Alit, aki szerint „lebegj, mint a lepke, szurkálj, mint a méh”. Lebegünk, szurkálunk. Úgy támadunk, hogy ne sejtthessék, honnan kapják a következő fullánkot.

– *Ha veszít, a politikából van visszaút az újságírásba?*

– Amikor elindultam a politika felé, azt gondoltam: van visszaút. Amiben nyilván az is közrejátszott, hogy féltettem a családom megélhetését. Ebben a helyzetben mérhetetlenül jól esett, hogy a Klubrádió azt mondta, ha nem jön össze a polgármesterség, csak a testületi tagság, várnak vissza műsort vezetni. Ám ahogy beleálltam a kampányba, és ütöttem, és ütöttek, rá kellett döbbenjek, hogy ez a politikusi mentalitás totálisan szemben áll az újságírói szerepfelfogással. Az újságíró küldetése a társadalmi diagnosztika, rá kell mutasson a bajokra, a megoldás kitalálása viszont nem feladata, nem is kompetenciája, arra ott vannak a politikusok, akiket a kérdésekkel kell megoldásokra, terápiára sarkallni.

– *Pár hónapja még ott tartott, hogy nincs az az isten, hogy eleressze az újságírást.*

– Mostanra vált világossá számomra, hogy ez a kettő nem keverhető: egy állandóan megoldásokkal elő-

rukkoló újságírónál csak a mindig kérdező politikus nevetségesebb. A kampányban minden egyes akcióm, minden egyes mondatom beljebb vitt a politikába és eltávolított az újságírástól. Ég nem kell föl mögöttem a visszafelé vezető út, de nem bánom. Fokozatosan ismerkedem a politikusi szereppel, s apránként értem meg, mi fér bele az új életembe, s mi nem. Próbálok önazonos maradni, hiszen fontos, hogy higgyem, amit mondok, s azt is, amit teszek. Ha úgy tetszik: ezt hozom a civilségből.

– *Szóval semmiképp se megy vissza a Klubrádióba?*

– Polgármesterként semmiképpen. De akkor se sokkal egyszerűbb a helyzet, ha nem nyerek. A testületbe biztosan bejutok, hiszen én vagyok az ellenzéki listavezető, következésképpen képviselőként én leszek az ellenzéki frakcióvezető is, rengeteg feladat vár rám.

– *Tényleg beülne mezei önkormányzati képviselőnek?*

– Nem azért vállaltam a listavezetést, hogy egy esetleges polgármesteri vereség után sértődötten kiszálljak. Én tényleg tenni akarok a kerületért, ha nem polgármesterként, akkor képviselőként.

– *És akkor mi lesz a rádióval?*

– Valószínűleg sima képviselőként is nemet mondanék. Illetve van egy szívem csücske, s ezt írjuk az emberi gyarlóság számlájára: rendkívül fontos nekem a péntek reggel Pálinkás Szüccsel, jó kis párost alkotunk, hiányzunk egymásnak, és úgy tűnik, hiányzunk a hallgatóknak is. A maximum az, hogy heti egy alkalommal csinálunk egy műsort, amiben én dek-

laráltan nem politizálok. Egyelőre vacillálok. De bárhogy lesz is, kijelenthetem: az újságírói pályám véget ért.

– *Mi történik a Mozgó Világgal?*

– A Fapados beszélgetések modellezését továbbra is vállalom, mert az nem újságírói faggatózás, hanem csapatmunka és technikai segítség a haveroknak.

– *Nyilatkozta, mennyire zavarja, hogy Magyarországon a politika és a politikai újságírás egészségtelenül szoros viszonyban áll egymással.*

– Alapélmény. 1994-ben jöttem Szegedről Budapestre. Odalent a helyi újságírók bennfentes, joviális viszonyt ápoltak a politikusokkal, polgival, alpolgival, mindenkivel, amit betudtam annak, hogy kevesen vagyunk, ráadásul kényszerű összefüggésben dolgozunk. Azt gondoltam, Budapesten ez egész máshogy zajlik. Aztán, amikor felkerültem a rádióba, majd onnan az MTV-be, az *Aktuális*ba, meglepetten tapasztaltam, hogy akár jobbos, akár balos politikus jött be a műsorba, kapásból letegezett. Én meg visszamagáztam őket. Amit félreértettek, mind azt hitték, a nem tegeződés annak demonstrálása, hogy az ellenfele szekekrét tolom: a Fideszben villámgyorsan elterjedt rólam, hogy komcsi vagyok, balon pedig az, hogy jobber. Az meg kifejezetten megdöbbenett, hogy a kollégáim némelyike nem csupán bennfentes volt mindenütt, hanem vacsorázni is eljárt a politikusokkal. És nem csak vacsorázni.

– *Hanem?*

– Hanem? Mondjuk, inni is.

– *Ilyenkor kicsit megérti az ember Orbán Viktort.*

– Az a baj, hogy csomó dolog kritikájában meg lehet érteni Orbán Viktort. Az amúgy valós problémákra adott válaszai viszont rettenetesekek.

– *Mesélik, Orbán azon gőzölt be először, hogy a szadeszosok csicskázatták őt és a többi fideszes fiatal az Ellenzéki Kerekasztalnál. Aztán meg akkor, amikor 1998-ban kormányra kerülve állandóan a régi rendszer kapcsolati és gazdasági hálójába akadt a keze. Ekkor vette elő a lángszórót, s azóta se eresztette el a ravaszt.*

– Nehéz ügy. Én aztán tudom, milyen az, amikor megérkezik Pestre a vidéki gyerek, tele ambícióval, energiával, még pörög ki a szalma a zsebéből, kulturális sokk, és amikor értelmiségi közegbe kerülve lassan kibomlik előtte, mi megy idefönt, látja a kapcsolati hálókat, látja, mi szól a teljesítményről, s mi a kapcsolatokról. Naná, hogy fölháborodik, mert tényleg fájdalmas megélni, hogy ebben a világban vidékről érkezni hatalmas hátrány, másképp néznek rád. És Orbán ebből a „vidéki fiú Pesten” sztoriból csinált alapvetően a sérelmeire alapuló politikát. Azt kell mondjam, nem elég intelligens hozzá, hogy harmonikusan feldolgozza ezt az egészet. Pedig, és ez az én vidéki fiúi válaszom, a paraszti konzervativizmusba mélyedő gyöke-
rek összeegyeztethetők a szociáldemokrata gondolatokkal és a liberális szívvel.

– *Furmann Imre vonatkozó dumáját ismeri? „Az eszem szerint demokrata vagyok, a szellemiségem szerint szabad, a szívem szerint magyar, a faszom meg fideszes.”*

– Ez sokkal pontosabb, mint az én definícióm.

– *Milyen családból jön?*

– Kálvinistából, tüchtig presbiter ősökkel, mindenki paraszt, ameddig ellátunk. Engem már nem kereszteltek meg, de az anyai nagyanyám ennek ellenére ünnepeken a hóna alap csapott, és vitt istentiszteletre. Amit untam, hiszen egy református templomban még képek sincsenek, csak fehér falak és sok beszéd. Egy dolog mégis vonzott ezekben a látogatásokban, mégpedig az, hogy a végén odamehettem a keresztelődendééhez, melynek falán ott virított a nevem: Pikó András. Persze nem rólam volt szó, hanem egy ősről, akinek az adományából valósult meg a medence. Mostanában gondolkodtam, hogyan és miért is keveredtem én a polgármester-jelöltségig, s arra jutottam, az a régi Pikó olyan Pikó lehetett, mint én: tenni akart a közönségéért, felelősséget akart vállalni a jövőjükért.

– *Szülei?*

– Apám nemrég meghalt, teherautósofőr volt, aztán anyagbeszerző, anyukám ápolónő, aztán benzinkutas.

– *Anyagilag nem rossz mix.*

– Nagyon nem az, különösen a létező szocializmusban. Gazdag gyereknek számítottam, legalábbis helyi szinten: volt Levi's farmerem, márkás cipóm, viszont ingyen nem kaptam semmit, de mindenért, amire szükségem volt, megdolgozhattam. Baromi erős kölkök voltam, tíz-tizenkét éves koromban édesanyám kivitt a benzinkútra, ahol a gázolajat a tartályból hajtánnyal, egy kar fölle húzogatásával lehetett felszínre hozni, én lettem a fölle húzogató, és kaptam érte pénzt. Volt egy tanyánk,

ahol apám mindenfélét termelt, eladásra is, természetes volt, hogy dolgoztunk ott, és mindig megfejelte a zsebpénzt. Ami anyagi szempontból menő, de amikor szombat estére randit beszélte le a város legjobb csajainak egyikével, s hajnalban az öreged kitalálta, hogy ez a nap a legjobb időpont ahhoz, hogy a veremből fölpackold a zöldtrágyát az utánfutóra, kivigyétek a földre, majd beássátok, na, az nem szerencsés. Mégpedig azért, mert az a búz napokra beissza magát a pórusedba.

– *Mi lett?*

– Trágyahordás, rohanás, zuhanyozás forró vízzel és az akkoriban menő Fa szappannal. Úgy dörzsöltem a bőrrömet, hogy lejjött a szőr, mindhiába, többszöri sika után is bűzlöttem, le kellett mondanom a randit.

– *Mi lett a csajjal?*

– Talált egy másik, illatosabb pasit.

– *A pesti tévés kollégáktól kanyarodtunk el. Idővel ön is beállt a politikuskokkal viszkizős sorba?*

– Nem fülött hozzá a fogam, de amikor főszerkesztő lettem, megértettem, hogy képviselnem kell a közönségem érdekeit: vásároltam öltönyt, inget, nyakkendőt, és elmentem egy fogadásra. Ahol rettentő rosszul éreztem magam. Elmentem még egyre. Ott még cudarabbul éreztem magam. Tettem még pár próbát, mindegyiken rosszul éreztem magam, aztán elengedtem az egészet, és frusztráltan bezárkóztam dolgozni a szerkesztőségbe. Ez 1999 eleje, az első Fideszkormány első éve, amikor is, mint minden más hatalom alatt, sorra érkeztek a megkeresések, hogy ezt hívjam be műsorba, meg azt hívjam

be, csak főszerkesztőként egyenesen engem találtak meg ezek a megkeresések.

– *Mire ön?*

– Mire én visszaüzentem, hogy a francokat fog bejönni iksz meg ip-szilon, illetve vannak nekem kiváló szerkesztő kollégáim, akik szigorúan szakmai szempontok alapján eldöntik, kinek van helye az aznap reggeli műsorban. Könnyen beszéltem, az én kezemet nem kötötte meg, hogy együtt ittam volna azzal a politikussal, aki éppen megrendelést adott. Illetve azt hittem, hogy könnyen beszélek, a valóság viszont az volt, hogy hónapok alatt szétvertem magam körül mindent, ellehetetlenültem. Behívott a főnököm, Csermely Péter...

– *Aki azt terjesztette magáról, hogy aki tőle jobbra áll, az már leesik.*

– Pontosan, és ehhez tartotta is magát a viselkedésével. Na, és azt mondta, „nem kéne vaddisznóskodni, Pikó”. Ami persze olaj volt a tűzre, azt feleltem, hogy az általam vezetett szerkesztőség minden külső nyomásgyakorlásnak ellenáll. Még abban az évben, 1999 augusztusában páros lábbal kirúgtak, pontosabban felfüggesztettek, ami bizonyos szempontból rosszabb: fizetés járt, de nem volt műsorom, nem dolgozhattam. Vártam, csak vártam, hogy a felfüggesztésem átfordul elbocsátásba, ami ugye azt jelentette volna, hogy jár némi végkielégítés. A helyzetet bonyolította, hogy a felfüggesztésem hírére a szerkesztőségből többek felálltak, köztük Kálmán Olga és Simon Andris, akikkel aztán hetente leültünk beszélgetni a hogyan továbbról. Egyre inkább kínban éreztem magam, hogy a barátaim utcára kerültek, csak hogy

szolidaritásnak velem, én meg kapom a fizumat. A feleségemben erősebb az életöszön, mint bennem, ezért decemberben őt be nem avatva felmondtam. Hazamentem, elmondtam, Kata pedig azt felelte, oltári nagy lúzer vagyok, de végtelenül büszke rám. Kicsit kétségbeestem, hogy most akkor merre tovább. Mester Ákos és a *168 Óra* nyújtott először segítő kezet, havi két cikkre kaptam megbízást, amiből megélni nem lehetett, de végre ismét tartozhattam valahová.

– *Mi a tanulság? Ebben az országban főszerkesztőként elengedhetetlen inni, bratyzni a politikussal?*

– Inni tilos. Annyiban viszont megengedőbb lettem, hogy információszerezés céljából kávézni belefér.

– *A hávégézős cikkben olvasható a következő is: „A mostani csúnya lebukás kapcsán érdemes azt a kérdést is feltenni, hogy vajon Pikó András, még klubrádiósként is hasonló módon, megrendelésre készítette a műsorait.”*

– Rosszindulatú, aljas felvetés, nem lepődöm meg rajta. De azért egyvalamin érdemes lamentálni. A Klubrádióban 2010 után végig azzal szembe-sültem, hogy „gettómédiában” vagyok, hiszen a túloldal nem áll szóba velünk. Amiből menthetetlenül következik, hogy nem lehet nem átcsúszni a túloldalra. Unalmassá, önisméltóvá váltunk, ami szükségszerű, amikor adott hónapban már tizedjére lesz reggel egy Nyakó István-interjúd, ő volt akkoriban a szoci szóvivő, ahol a fickó ugyanazt fogja elmondani neked, mint előző este az ATV-ben. Előbb-utóbb felteszi magának a kérdést az ember, lehet-e még független újságírásnak nevezni, amit csinál, de persze mindig talál mentséget, hogy nem benne van

a hiba, hanem a rendszerben, s ő a lehetőségekhez mértén normálisan viselkedik. Csak az a baj, hogy belülről rohaszt el téged, ha sose vagy abban a helyzetben, hogy bekérdezz.

– *Miért ne kérdezhetne be legalább Nyakó Istvánnak?*

– Mit tud bekérdezni az újságíró egy elgyöngülő, súlyát veszítő ellenzéki párt vezetőjének tizedjére, miközben az ország fontos ügyei, botrányai egytől egyig a kormányhoz kötődnek? Egyszer csak már nincs mit kérdezned Nyakó Istvántól. Ráadásul tudod, hogy a te amúgy tiszta szívedből szeretett rádiód imádott közönsége, pontosabban annak egy része nem viseli el, ha „bántod a Pistát”, azt meg pláne nem, ha megszólaltatsz bárkit, aki nem pont azt gondolja a világról, mint ő. Ha, teszem azt, interjúzod Bereményi Gézátt, a hallgató megró, hogy vadfideszes lettél, csak mert szóba állsz egy „ilyennel”.

– *Ez konkrét?*

– Az. Próbálg meg függetlenedni, amikor a fél ország s benne a te közönséged is B-közepesedett. Iszonyú nehéz. És minimum 2002 óta ez a helyzet. Menekülhetsz abba az irányba, hogy nem politikai interjúkat csinálsz, s csupa olyan jószolgálati sztorival foglalkozol, amit kizárólag azért emelsz be, mert másutt nem érne el annyi embert, mint nálad. De akkor meg azt látod, hogy a műsorod hasznos, de keveseket érdeklő üzenőfüzetté vált, ahelyett, hogy botrányokat robbantana ki. Fogyatkossággal élők, hajléktalan emberek, más kiszolgáltatott csoportok, szexuális kisebbségek. Egy idő után ettől is megcsömörlesz. Az aktivista újságíró valójában nem jó újságíró.

– *Van ma Magyarországon független újságírás?*

– Tévésként, rádiósként ma még a nem fideszes médiában is a fentiek miatt álom a függetlenség. A netes sajtóban egy fokkal jobb a helyzet, ott inkább a túlkompenzálás, a fikakultúra, az „annyira függetlenek és annyira okosak vagyunk, hogy nem gondolkodunk, csak mindenkibe belekötünk” mentalitás a veszély. Az újságírás, a nyilvánosság ugyanazt a funkciót tölti be, mint az emberi szervezetben az agy és az idegrendszer: az információáramlást és -feldolgozást szolgálja. Szép párhuzam, hogy a testben a bal agyfélteke felelős a jobb oldal mozgatásáért, a jobb agyfélteke pedig a bal oldal mozgatásáért. Ha a két félteke összedolgozik, akkor a test harmonikusan mozog, ha nem dolgozik össze, annak lenyomorodás a vége. A mi hazánk jelenleg az utóbbira példa: a politikai oldalak között megszűnt a kommunikáció, társadalmunk lényegében béna. És sajnos az egyes idegsejtek, mint például Pikó András is sérültek, nem is lehet másként egy olyan szisztémában, ahol folyamatosan a megtámadott partizán mentalításban vagy kénytelen élni a mindennapjaidat. Ha egyszer még az életben lesz itt normális demokrácia, ki fog normális közszolgálati televíziót csinálni, kiről hiszem majd el, hogy nem megrendelésre dolgozik? Azoknak, akik hozzám hasonlóan végigtölték az elmúlt harminc évet, lehet tudásuk, tapasztalatuk, de az újságírói hitelünk elhasználódott. Nem lesz helyünk a demokratikus nyilvánosság újjáépítésében.

– *Van kollégája, akivel ma már nem fogadják egymás köszönését?*

– Az *Aktuálisban* együtt dolgoztam Bayer Zsolttal. Nem voltunk rosszban. Évek óta nem láttam, de benne van a pakliban, hogy ha ma találkozánk, elfordulnánk egymástól. Ő rólam legjobb esetben is azt gondolja, hogy egy alapvetően rendes, de megvezetett csávó vagyok, egy még csak nem is hasznos hülye. Enn még ennél is rosszabbat gondolok róla.

– *Nézzük a második kormányzati támadást. A kormánylap egy szintén az ön kampánycsapatának zárt Facebook-csoportjából kimásolt fotóra alapozva hozta a hírt: feltételezhető, hogy „csalással, törvénytelen eszközök igénybevételével készül az önkormányzati választásokra a fővárosi ellenzék... biztosan illegális adatbázist építenek”.*

– A kampányfőnököm abban a pillanatban visszautasította a vádat.

– *Mégpedig ezzel a szöveggel: „A 12 egyéni választókerületi jelölt és a polgármesterjelölt számára kiadott csaknem 1400 ajánlóívet kezeltünk az elmúlt napokban, ezek aktivistáknak történt kiadását, visszahozatalát és átvételét egy elektronikus felületen vezettük. Ez a nyilvántartás kizárólag arra vonatkozik, hogy mely önkéntesünknél hány darab aláírásgyűjtő ív volt, ebből mennyit juttatott vissza, kinek adta át, és mennyit kellett még visszahoznia, mielőtt leadjuk az ajánlásokat.” Ám a BRFK „választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény, valamint személyes adattal visszaélés gyanúja miatt” nyomozást rendelt el ismeretlen tettes ellen. Ebből lett egy házkutatás a kampányközpontban, a Baross utcai Patyolatban, s már aznap tele volt a hírrel a politika meg a sajtó.*

– Iskolás, mégis profi felépítmény: a *Magyar Nemzet* megírta feltételes módban, amit ön is felolvasott, majd Kocsis Máté a nyilvánosság elé állt komoran, demokráciánkat, hazánkat féltve tőlem és a csapatomtól, és elmondta mindezt állításként. Majd Kocsis szavait, félretéve a feltételes módot, a komplett kormány média átvette, habosította.

– *Ebből se lesz per?*

– A lapok némelyikét ezért már beperlem, de Kocsis egyelőre hadd hazudozzon az igazsághoz való általános viszonyában nem hoz újdonságot a dolog, pártszóvivőként lényegében ezért kapta a fizetését. Tényleg gondoljunk bele: ezernégy-száz ajánlási ívet vettünk fel átvételi elismervénnyel, ebből hatszázhuszonöt polgármesterjelölti, a többi azonos számban tizenkét egyéni önkormányzati választókerületi jelölti ív. És ezt a hatalmas pakkot használta száz ember. Kiadod, ezt rögzítet egy Excelben, amikor visszakapod, rögzítet azt is, mellé az időpont, s az is, hogy tele a lap, vagy hogy hány sor üres, és így tovább. A rendszer, anélkül, hogy személyes adatokat rögzítenél, biztosítja számodra, hogy tudd, mi jött vissza, mi nem, ami nem, kinn kell keresni, s hány darab aláírásnál tartasz. Amit mi csináltunk az utolsó estén, ugyanazt csinálta az összes jelölt országsszerte azokban a pillanatokban. Illetve: remélem, a fideszesek is csupán azt csinálták, amit mi. Egy tény: mi a törvény szellemét és minden betűjét betartva, a lehető legtisztességesebben jártunk el.

– *Emlegette az aktivista újságírás fájdalmait. Pár éve szimplán akti-*

vista is lett lakóhelyén, a nyolcadik kerületben. A Heti Betevő ételosztó szervezetben 2014 óta tevékenykedik, a Közélet Iskolájának kuratóriumi tagja, a tavaly indult Segítség Közvetítők egészségügyi civil szervezet aktivistája. Miért indult el erre?

– Reakció volt ez részemről a tartahatatlan újságíró létre, még akkor is, ha eleinte ezt nem is tudtam így megfogalmazni magamnak.

– A civilkedés idén tavasszal fordult rá a politikára, amikor a C8 – Civilek Józsefvárosért Civil Társaság vezetőjeként a Momentum felkérte civil, de az MSZP, a PM, a DK és a Momentum által támogatott polgármesterjelöltnek. Nem ez az első direkt kapcsolata ellenzéki politikusokkal.

– Dolgoztam Bajnai Gordon Haza és Haladásának. Okoskodóként benne voltam Márki-Zay Péter hódmezővásárhelyi polgármesteri kampányában, cseteltünk, beszélgettünk. Nála is az jelentette a legkomolyabb kihívást, ami nálam: a kampány elején alig ismerték a választók, ám ahogy nekiesett a Fidesz, hatvan százalék fölé szaladt az ismertsége, ahogy velem is történik ez most Józsefvárosban. Aztán még tavaly a nyolcban, az időközi polgármester-választáson benne voltam a civil, ellenzéki pártok által támogatott jelölt, Győri Péter kampányában.

– Mindezek hogyan fértek össze az újságírói szereppel?

– A munkaügyi részét úgy oldottam meg, hogy bementem a Klubrádióban a főnökömhez, hogy immár nemcsak aktivistáskodom, hanem szeretném segíteni a lakóhelyem ellenzéki jelöltjét, de ha azt mondjátok, hogy ez nektek nem fér bele, akkor

nem csinálom. Abban maradtunk, hogy mehet, de a rádióban egyetlen szót sem szólhatok a politikai segítői szerepvállalásaimról, interjút sem készíthetek ezekben az ügyekben. A civil aktivistáskodásaimmal folyamatosan araszoltam a politikai szerepvállalás felé. Visszanézve világos: egyre kevésbé volt fontos számomra, hogy miközben civilként csupa, csupa általam jónak tartott ügyért álltam ki, apránként elporlott a független újságírói mivoltom. Ami Győri Pétert illeti: ő a nyolcban civil segítség nélkül semmire nem jutott volna. A feleségem, aki régebben volt újságíró, elvállalta mellette a sajtófőnöki teendőket, én pedig a kommunikációs felkészítést. A kerületben teljesen szétesett az ellenzéki pártélet, a szocialistákon kívül csak két-három fős pártalapszervezetek lézengtek, miközben az én civil közösségem hetven-nyolcvan embert mozgatott.

– Nagy bukta volt az időközi: míg a tavaly tavaszi országgyűlési választáson a Fidesz negyven százalékot szerzett a kerületben, ősszel, az időközi polgármesterin a fideszes Sára Botond kétharmaddal verte Győri Pétert. Győri utóbb azt nyilatkozta, hogy alkalmatlan jelöltnek tartja magát, nem tud mások előtt beszélni, s csak azért vállalta el a jelöltséget, mert nem akarta cserben hagyni a barátait.

– Ez csak egyik oka a kudarcnak és Péter nyilván túlzottan kritikusan látja a saját szerepét. De épp ilyen fontos hiba, hogy a kampányt, bár a civilek vitték a hátukon, mégis a politika irányította. Ami akkor szükségszerű volt, de az eredmény nem igazolta. Fontos volt, hogy végre együtt dolgoztak pártok és civilek,

de a választásra masszívra vált a kölcsönös ellenszenv: a pártok arra jutottak, hogy a civilekkel nem lehet bírni, mi meg arra, hogy ezek meg se akarták nyerni a küzdelmet. Nyilvánvalóan igazságtalan mindkét ítélet.

– *Ebből mi következett az ön polgármester-jelöltségére nézve?*

– Egrészt az, hogy ha beszálok, akkor a kampányomat csak én irányíthatom, nekem párt nem parancsol, nem indulok pártlistán, s nem kell belépjek semmilyen párt kötelékébe. Másrészt az, hogy a programot én és a csapatom határozzuk meg, a pártok hozzátehetik a magukét, de az alap a miénk.

– *Ki találta ki, hogy ön legyen a polgármesterjelölt?*

– A C8-on belül érlelődött, mondogatták, gondolkodjam el a dolgon, én meg tereltem a választ, mígnem januárban a helyi MSZP vezetője nekem szegezte a kérdést. Leültünk, kiderült, hogy nagyon mást képzelünk a dologról, olyanokat akartak, hogy vegyem föl az MSZP-logót, és a stábom összetételébe is bele kívántak szólni. Elköszöntünk, a C8-cal összeírtam a feltételeimet, amiket elküldtük az összes ellenzéki pártnak. Három hónapig fel se hívtak, azt hallottam vissza, hogy nem kell nekik egy ilyen önállósodó alak. Ráadásul a fővárosi egyeztetésen kijáánlották a kerületet a fővárosi LMP-seknek, akik csak toporogtak. Én pedig magamban jól megsértődtem a töketlenkedésen; mi az, hogy úgy egyeztetnek, hogy engem meg se kérdeznek, elegendő lett, „nem én jelentkeztem táncos-komikusnak”. Na, ebben az állapotomban hívott

fel Donáth Anna április elején azzal, hogy van egy jó híre: végül a Momentumé lett a nyolc, ők jelölhetnek, és engem szeretnének. Még azon a hétvégén bejelentették, hogy felkértek, s azt is, hogy egyelőre egyeztetünk. A feltételeimhez ragaszkodtam, tudtam, ott dől el, ha győzök, milyen polgármester leszek: az engem támogató pártok bábja vagy valós mozgástérrel bíró politikus. Két hónap kellett, mire összecsiszolódtunk.

– *Összejött a tavasz végén remélt húszmillió forint a kampányra?*

– A fele se fog összejönni, annyiból oldjuk meg a korteskedést, amennyi van.

– *Honnan a pénz?*

– Fele a civilektől, fele az engem felkérő Momentumtól, ők a kampány utolsó hónapjára tudták előteremteni az anyagi hozzájárulásukat. Szeptemberig hozzánk, civilekhez, kb. négy millió jött be, aminek csak egy részét költöttük el. Szerencsére a plakátjainkat, az automata telefonhívásokat, valamint az egyszeri választási újságot a fővárosi közös kampánybűdzsé állja.

– *Kocsis Mátéék mennyit költenek a kerületben?*

– Legalább tízszer annyit, mint mi. S ha mi többet költenénk, mint most, akkor annak is minimum a tízszeresét költenék. Bármennyi pénzük van.

– *A fideszesek szerint a civilezés álca, amit azért öltenek magukra ballib figurák, hogy megszabaduljanak a 2010-ben, 2014-ben és 2018-ban is odakozmált pártlogóktól.*

– Kocsis Mátéék nem értik, vagy nem akarják érteni, hogy nem csak

a pártpolitika lehet politika, hanem a civil aktivizmus is. A különbség az, hogy a civil aktivizmus nem a hatalom megragadására irányul. Ám amíg az ember civilként ételt oszt, csupán a felszín karcogatja, a problémák gyökeréig nem hatol le. Hogy magát a rendszert megváltoztathasd, át kell lépni a politikába. És én most átléptem. Amit mi csinálunk a nyolcban, az egy pilot, megnézzük, a civil gondolkodást, a civil technikákat be lehet-e vinni a politikába, méghozzá úgy, hogy a mozgalmi jelleg földobja a profeszionális politikát. A kampányban láthatóan működik a dolog, s meggyőződésem, hogy az önkormányzat irányítását is fölpezsdíti a civil attitűd. Mi is a köztisztasággal meg a lakáshelyzettel és a többi közismert témával fogunk foglalkozni, csak a hozzáállásunk lesz új. Több ponton változtatunk. Az első a nyilvánosság. Ami nemcsak azt jelenti, hogy Józsefváros többé nem hirdet a Habony-médiához tartozó *Lokál*-ban, hanem azt is, hogy megnézzük, indokolt-e évi háromszázmilliót elverni az önkormányzati lapban, és igyekszünk tisztességes médiumot faragni ebből a jelenleg százalmas pártpro-pagandafórumként létező termékből. Az első rutin nyilván az lesz, hogy akkor csináljuk mi is pepitában ugyanazt, amit emberileg értek, hiszen elképesztő megaláztatás a helyi média működése az ellenzéki pártoknak, de meg kell értetnem mindenkivel, hogy az általunk eddig elszenvedett aljas eszközök nélkül is lehet sikert elérni. Hogy mivel? Korrekt, hatékony, az emberek érdekét néző munkával. Ennek érdekében még csak nem is átláthatóvá, hanem átlátszóvá tesszük a testület műkö-

dését. Jöjjenek be a civilek, lássanak rá az iratokra, semmi sumákolás. A városrész honlapját úgy alakítjuk át, hogy ott akár petíció is indítható legyen. El fogom várni, hogy ne havonta, hanem hetente legyen fogadóórájuk a képviselőknek, igenis találkozzanak az emberekkel. Nehéz menet lesz, bele lehet bukni, végig edukálni kell a résztvevőket. Amit az is nehezít, hogy a testületben egyedül leszek civil a többi tizenkét, pártok jelölte képviselő között. És még egy lényeges változás: ma az önkormányzat politikai konfliktusokat generál, ellenségeket gyárt és mutat fel, lásd az Auróra kocsma ügyét, csak hogy megtartsa a társadalmi támogatottságát. Ezzel szemben szerintem egy önkormányzatnak a mediálás, a közvetítés a dolga. Az én vezetésem alatt nem lesz boszorkányüldözés, szép lassan beleszoknak az emberek, hogy ha konfliktus van, mi ott termünk, és profi szakemberekkel segítünk a megoldásban. Jó úton vagyok a győzelemhez, a Fidesz a botrányokkal alám gyújtotta a rakétákat, megemelte a tétet, ma már tudják az emberek, hogy élethalál harc dül. Megköszönöm majd egyszer a Fidesznek és külön Kocsis Máténak, hogy pár hónap alatt fajsúlyos ellenzéki arcot építettek belőlem. A kampányom kezdetén, júliusban simán végigbringázhattam a kerületen, a kutya nem ismert meg. Ma viszont már integetnek nekem, megállítanak, városképjelentőségű figura lettem. Úgy érzem, belül is erősödöm, jönnek rám a politikusi szkílek, ma már megvan a lelki kondicionáltságom is a politikusi léthez. S ha nem is nyerem meg a választást, a testületben ott leszek, lesz öt évem bizonyítani a következő választásig.